ਪੌਲ

ਬਨਾਮ

ਕੇਰਲ ਰਾਜ

(2020 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 38)

21 ਜਨਵਰੀ, 2020

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860:

ਧਾਰਾ 302 - ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ-ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਸਜ਼ਾ' ਤੇ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਧਾਰਾ 304 (ਭਾਗ-2) ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਧਾਰਾ 300 ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ 4 ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਹੋਇਆਃ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਤਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ - ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਸ ਐਸ 299 ਅਤੇ 300-'ਦੋਸ਼ੀ ਹੱਤਿਆ' ਅਤੇ 'ਕਤਲ'-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ. ਧਾਰਾ 304 (ਭਾਗ I) ਅਤੇ (ਭਾਗ II)-ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ|

ਧਾਰਾ 86-ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ|

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਸੈਕਸ਼ਨ 313-ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ-ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਖਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਹਨ.

ਸਬੂਤ -

ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ-ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਕੇਸ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ। ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [1101-ਐੱਚ; 1102-ਏ-ਬੀ]

1.2 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਖਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14] [1107-ਬੀ]

ਯੂਪੀ ਬਨਾਮ ਲਖਮੀ ਦਾ ਰਾਜ (1998) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 336: [1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 850- ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.

1.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀੜਤ ਸੁੱਤਾ ਜਾਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਰੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣਾ ਕੋਈ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਹਮਲਾਵਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ ਜੋ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। [ਪੈਰਾ 21] [1109- ਐੱਫ-ਜੀ]

2.1. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਅਜੇ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18][1108- ਐੱਫ-ਜੀ]

2.2 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਤਲ ਹੋਣ ਲਈ

ਭਾਗ 302 ਦਾ ਅਰਥ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਜੋ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। [ਪੈਰਾ 16] [1108-ਸੀ-ਡੀ]

2.3 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਕੇਸ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਟੈਸਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [1108-ਈ]

2.4 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਅਪਵਾਦ । ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪਵਾਦ ਮੈਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਪਵਾਦ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23][1110-ਸੀ-ਈ]

2.5 ਅਪਵਾਦ 4 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈੱਡਰੂਮ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24] [1110- ਐੱਫ-ਜੀ]

2.6 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304, ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ, ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਚਾਰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ 'ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ' ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਕਤਲ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਐਕਟ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੀਆਂ 4 ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਤਲ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਤਲ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਤਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾ ਉੱਚਤਮ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਕਤਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਰਸ਼ ਰਿਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 28][1112-ਐਚ; 1113-ਏ-ਡੀ]

2.7 ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 304 ਭਾਗ-I ਜਾਂ ਭਾਗ-II ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ| ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ । ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, "ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ"। ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 29] [1114-ਸੀ-ਈ]

2.8 ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਇਹ ਐਕਟ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਾਰ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ

ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਭਾਗ-I ਜਾਂ ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 300 ਤਹਿਤ ਚਾਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 304 ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਤਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਾਲਾਂਕਿ 5 ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29 ਅਤੇ 30][1114-ਈ-ਐਚ]

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਇਵਰਪੂ ਪੁੰਨਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1976) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 382: [1977] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 601-

ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ (1976) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 798: [1976] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 757; ਪੇਰੀਆਸਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (1996) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 457: [1996] 6 ਪੂਰਕ ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 757-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.9 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਵਿੱਚ 'ਮੌਤ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ' ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 300 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29 ਅਤੇ 30] [1114-ਬੀ-ਸੀ; ਐਚ; 1115-ਏ]

2.10 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਪਬੰਧ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 86 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 86 ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੜਿੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 313 ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲਟਕਦੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 26 ਅਤੇ 27][1111- ਸੀ-ਈ; 1112- ਐੱਫ.ਜੀ]

ਬਾਸਦੇਵ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1956 ਐਸ. ਸੀ. 488: [1956] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 363-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(1976) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 757 ਪੈਰਾ 10

[1996] 6 ਵਾਧੂ ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 757

[1998] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 850 ਪੈਰਾ 13

[1956] ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 363 ਨੇ ਪੈਰਾ 26

[1977] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 601 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪੈਰਾ 28

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਜੂਰੀਸਟੀਸ਼ਨਃ 2020 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 38 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2012 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲ ਏ ਨੰਬਰ 1549 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.10.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ|

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਐੱਨ. ਕੈਮਲ, ਡਾ. ਮਹੇਂਦਰ ਕੁਮਾਵਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਸ਼ੇ ਰਾਜਨ ਸ਼ੋਂਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੂ ਕੇ ਜੋਏ, ਅਲੀਮ ਅਨਵਰ, ਸ਼ਾਜੀ ਜੇ ਕੋਡਨ ਕੰਦਥ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇ ਐਮ ਜੋਸਫ, ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ".) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

2. ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਤੇ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 18.2.2005 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 29/03/2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

4. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਐਸਐਲਪੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਉੱਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਤੱਥ, ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦੇ ਘਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਉੱਥੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(1) 1976 (2) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 798 ਪਰਤਾਪ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2) 1996 (6) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 457 ਪੇਰੀਆਸਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਜ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

(3) 1998 (4) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 336 ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਖਮੀ

ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਮਰਹੂਮ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ -ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 31.8.1997 ਨੂੰ ਜੈਸੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਸੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 11.10.1998 ਨੂੰ, ਮੰਦਭਾਗਾ ਦਿਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਣਾਇਆ| ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਘਰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਪਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਰਾਤ ਲਗਭਗ 11.00 ਵਜੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪੈਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 21 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀ-1 ਤੋਂ ਪੀ-18 ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ-1 ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਸਨੀਕ ਮੁਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 6, ਪੀਡਬਲਯੂ 12 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਗੁਆਂਢੀ ਸਨ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਮੁਕਰ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 10 ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੈੱਡਰੂਮ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ, ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸੱਟਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ9 ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ PW16, ਡਾ. ਸ਼ਿਵਾ ਸੁਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨਃ

"1. ਨੱਕ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਪਰ ਮਿਡਲ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਮੱਥੇ ਤੇ 3x3x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ.

2. ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 1x 0.2 ਸੀ.ਐਮ ਲੰਬਕਾਰੀ, ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੇ ਲੋਬੂਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 3ਸੀ.ਐਮ.

3. ਗਲੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ 0.8 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਲਗਭਗ ਖਿਤਿਜੀ, 2.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਮਿਡਲ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਜਬਾੜੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 2.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ. ਸਟਰਨੋ ਥਾਈਰੋਇਡ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 2x 1.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਥਾਈਰੋਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ ਦਾ ਸੱਜਾ ਉੱਚਾ ਸਿੰਗ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਖੂਨ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਨਾਲ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਸੱਜੇ ਹੇਠਲੇ ਛਾਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1.5 x 0.2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਲਗਭਗ ਲੰਬਕਾਰੀ, ਸੱਜੇ ਕਾਲਰ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋਂ 24 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ 8 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ|

5. ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪਾਸੇ 2.5 x2x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਨੋਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 8 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ|

6. ਖੱਬੀ ਕੂਹਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ 1x 0.2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ|

7. ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ 1.5 x 1.5 x2ਸੀ.ਐਮ 15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਕੂਹਣੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ|

8. ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 'ਤੇ 3x 0.1 ਸੈ, ਸੱਜੇ ਕਾਲਰ ਹੱਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 10 ਸੈ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਨੂੰ 1 ਸੈ. ਮੀ. (ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹਟਾਉਣਯੋਗ ਕਾਲਾ ਨਾਲ ਲੋਭ) "

7. ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਲਗਾ ਕੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਖੇਡ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ।

8. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤਿੱਖੇ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਬੈੱਡਰੂਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੋਟ ਕੀਤੇ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਫਾਂਸੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਸੋਜ, ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਖੱਬੀ ਗੱਲ੍ਹ ਉੱਤੇ ਰਗੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੁੰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੇਖੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਾਰੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ। ਉਹ ਬੱਚਾ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 11.10.1998 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 9 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦੇ ਘਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 7.00 ਵਜੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਤੁਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਬੈੱਡਰੂਮ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਾ ਕਰੋ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਉਹ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚ ਰੇਲਿੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਾਲ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 3 ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਲ ਖੋਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਜੈਸੀ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਮੂਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੱਥੇ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਸੋਜ, ਖੱਬੀ ਗੱਲ੍ਹ ਉੱਤੇ ਰਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਨਹੁੰ ਦੀਆਂ ਕਟਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਨਹੁੰ ਦੀਆਂ ਕਲਿੱਪਿੰਗਾਂ ਵੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੁੰ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੁਆਲੇ ਫੰਦਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਲਿਗੇਚਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਲਿਗੇਚਰ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਪਰਲੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਾਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ15 ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਖੁਰਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਹੁੰਆਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਖੂਨ ਅਤੇ ਚਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਲੜ੍ਹਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਵੇਰੇ 1.30 ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਦੀ ਗਰਿੱਲ 'ਤੇ ਲਟਕ ਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਤਿਆ ਹੀ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨ ਸੰਭਵ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

9. ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਮੱਥੇ' ਤੇ ਮੱਧ ਰੇਖਾ 'ਤੇ, ਨੱਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਰਗੜ੍ਹ ਵੇਖੀ। ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪਾਸੇ ਸੰਕੁਚਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਕੂਹਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਰਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਸੰਕੁਚਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਟਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 1976 (2) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 798 ਵਿੱਚ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਤਿੱਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਵਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁੜੱਤਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਲੇ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਜਸਟਿਸ ਐੱਮ. ਐੱਚ. ਬੇਗ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ. ਐੱਸ. ਸਰਕਾਰੀਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"30. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ: ਭਾਵੇਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਸੱਚਾਈ ਕੀ ਸੀ ਜੋ ਖੁਦ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਮ ਨਾਥ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੀ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਇੱਕ ਭਾਲਾ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ?

31. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੰਨਾ 51 ਉੱਤੇ)

"ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ (ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ) ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸਾਰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੰਨੇ 97-98' ਤੇ)

"... ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹਨਃ ਪਹਿਲਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ; ਦੂਜਾ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ 'ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ' ਦੁਆਰਾ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਬੂਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਝੁਕਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਦੂਜੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਰਭੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਖਰੀ ਦੋ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

32. ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈਃ "ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ,

ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ" ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨੇਗੀ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਬੋਝ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਬਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

11. ਪੇਰੀਆਸਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ; 1996 (6) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 457, ਦੋਸ਼ੀ, ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋ, ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ 304 ਭਾਗ 1 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"17. ਉਕਤ ਬਦਲਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨੇਗੀ। ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਬੋਝ ਦੇ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਨਿਯਮ (ਸੈਕਸ਼ਨ 101 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ) ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 105 ਵਿੱਚ "ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨੇਗੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਵਾਇਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਰਾਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ. ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਉਲਟ "ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ" ਦੁਆਰਾ ਬੋਝ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਵੀ, ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾਵਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁੱਬਾਰਾਓ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 84 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. (ਦਹੀਆਭਾਈ ਛਗਨਭਾਈ ਠੱਕਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1964 ਐਸ. ਸੀ. 1563: (1964) 2 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐਲ. ਜੇ. 472]) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ

"ਇਸ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਆਮ ਬੋਝ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ... ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ, ਅਨੁਮਾਨ, ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ, 'ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਇਹ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਨੇ ਇੱਕ ਸੂਰ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਸੁਣੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇੱਕ ਮਰੇ ਹੋਏ ਸੂਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਵੇਖੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵੈਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਵੇਰ ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੇਲੇ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਲਖਮੀ; 1998 (4) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 336 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੋੜੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਝੜਪਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਪੈਰਾ 8 ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"8. ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਖਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਸਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਸਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ੁਭ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਕਈ ਵਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਇਨਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਇੱਕ ਰੱਖਿਆ ਰਣਨੀਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਖਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਇੱਕ ਕੁੰਡਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਫਲੀ ਨਾਲ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾਃ

16. ... ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਦਲਵੇਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ| ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 (ਰਮੀ) ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸਨ। ਜੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ । ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

17. ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ । ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਦਲਵੇਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਅਪਵਾਦ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਪਤਨੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਕਤਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਸ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

15. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਅਸ਼ਲੀਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ । ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ । ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਜੋ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।

17. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਕੇਸ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਟੈਸਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

18. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਅਜੇ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਬੂਤ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੂਲ 313 ਵਿੱਚ

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਇਹ ਵੀ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 313 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲਟਕਦਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਆਏ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਾਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਜੋ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀ। ਜਿਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ: ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਸਨ: ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ: ਉਹ-(ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦੇ ਘਰ ਆਈ: ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਗਈ ਹੈ। ਸੱਸ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ; ਉਹ ਸੌਂ ਗਿਆ।

20. ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਨੁਮਾਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਕਤਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਬੈੱਡਰੂਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੂਨ ਵਾਲੇ ਨਹੁੰ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀੜਤ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣਾ ਕੋਈ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਹਮਲਾਵਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ ਜੋ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਬਹਾਦਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

304 ਭਾਗ-I। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਵੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

23. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਬਾਰੇ 11.10.1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਅਪਵਾਦ I, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ ਮੈਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਪਵਾਦ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੱਧਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 313 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

24. ਅਪਵਾਦ 4 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. 313 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈੱਡਰੂਮ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੀ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ।

25. ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 86 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

"86. ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ।ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਨਾ ਕਰਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

26. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 86 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ? ਧਾਰਾ 86 ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੇ ਬਾਸਦੇਵ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1956 ਐਸ. ਸੀ. 488 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸੀਟ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਸਕੇ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਜੋ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"4. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤੱਤ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਭੁੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਰੀਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ-

5. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਜੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀ ਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਦੇ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਆਦਮੀ ਫਿਲਹਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ?

ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਡੂੰਘਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਬੇਸ਼ਕ, ਸਾਨੂੰ ਉਦੇਸ਼, ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਰਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇੱਕੋ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਰਥ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਤਲੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

27. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 313 ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੌਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲਟਕਦੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

28. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304, ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਕੀ ਹੈ

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ, ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪੰਜ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ 'ਸ਼ਬਦ ਬਰਬਾਦ' ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਕਤਲ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਐਕਟ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੀਆਂ 4 ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਤਲ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਤਲ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਤਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾ ਉੱਚਤਮ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਕਤਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਰਸ਼ ਰਿਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਇਵਰਪੂ ਪੁੰਨਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 1976 (4) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 382 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

21. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ 'ਕਤਲ' ਹੈ ਜਾਂ 'ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ' ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਉਸ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਮੌਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧ ਦਾ ਸਬੂਤ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਧਾਰਾ 299 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ "ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਕਤਲ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ "ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ" ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਧਾਰਾ 294 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 299 ਦੀ ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਪਾਜ਼ਿਟਿਵ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ 300 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਫਿਰ ਵੀ "ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ" ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

29. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 304 ਭਾਗ-I ਜਾਂ ਭਾਗ-II ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ I ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, "ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ"। ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਇਹ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੰਜ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਭਾਗ-I ਜਾਂ ਭਾਗ-II ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 300 ਤਹਿਤ ਚਾਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 304 ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਤਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਾਲਾਂਕਿ 5 ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ-1 ਵਿੱਚ 'ਮੌਤ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ' ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਪੌਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

[ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.]

30. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 300 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Shifa Kler